LAPSET JA NUORET KERTOVAT PERHEVÄKIVALLASTA – KUUNTELEEKO JÄRJESTELMÄ?

Laura Mielityinen

Tutkija, Tampereen yliopisto

Agenda

Esitys tarkastelee tutkimuksen kautta näitä kolmea kysymystä:

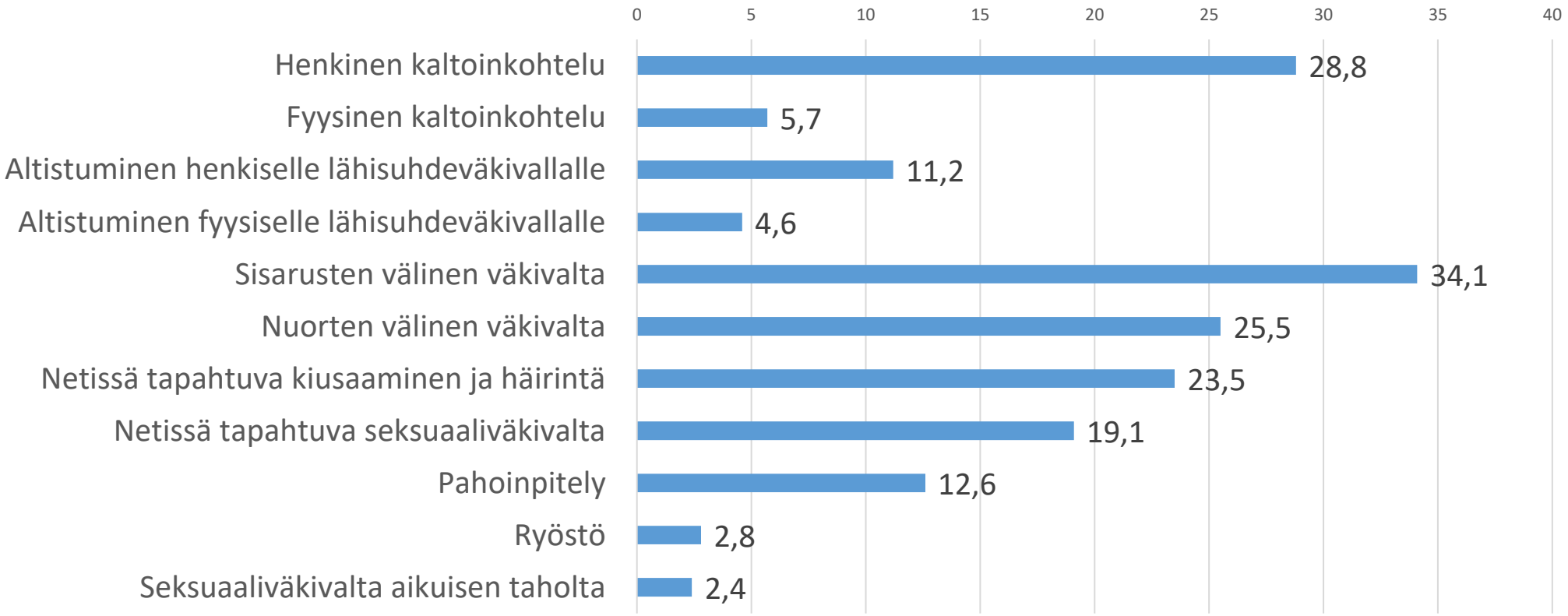
1. Mitä lapset kertovat väkivallasta?
2. Mikä tästä näkyy viranomaisille?
3. Mitä tapahtuu, jos kokonaiskuva jää tunnistamatta?

Mitä lapset kertovat?

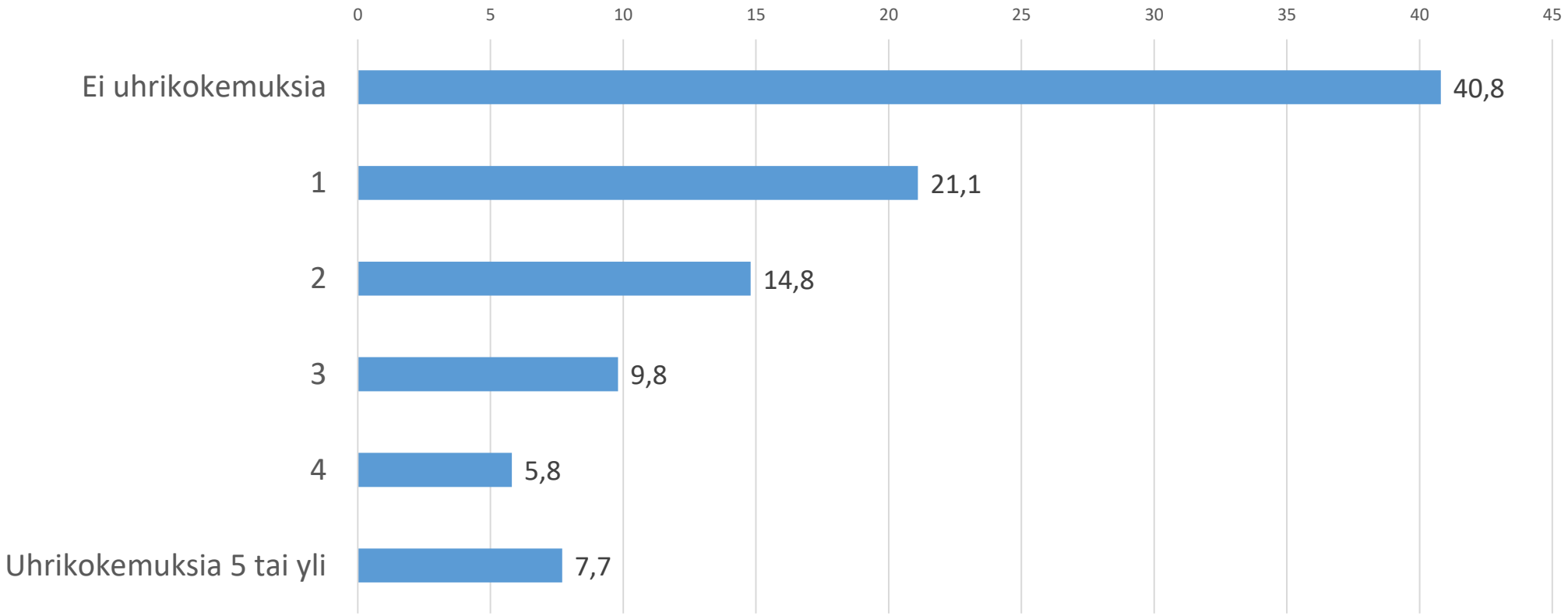
1. Suurin osa lapsista voi hyvin eikä raportoi väkivaltaa
2. Väkivalta ei jakaudu tasaisesti: Pieni joukko lapsia kantaa hyvin suurta kuormaa
3. Väkivalta on usein monimuotoista

Eri väkivaltamuotojen yleisyys

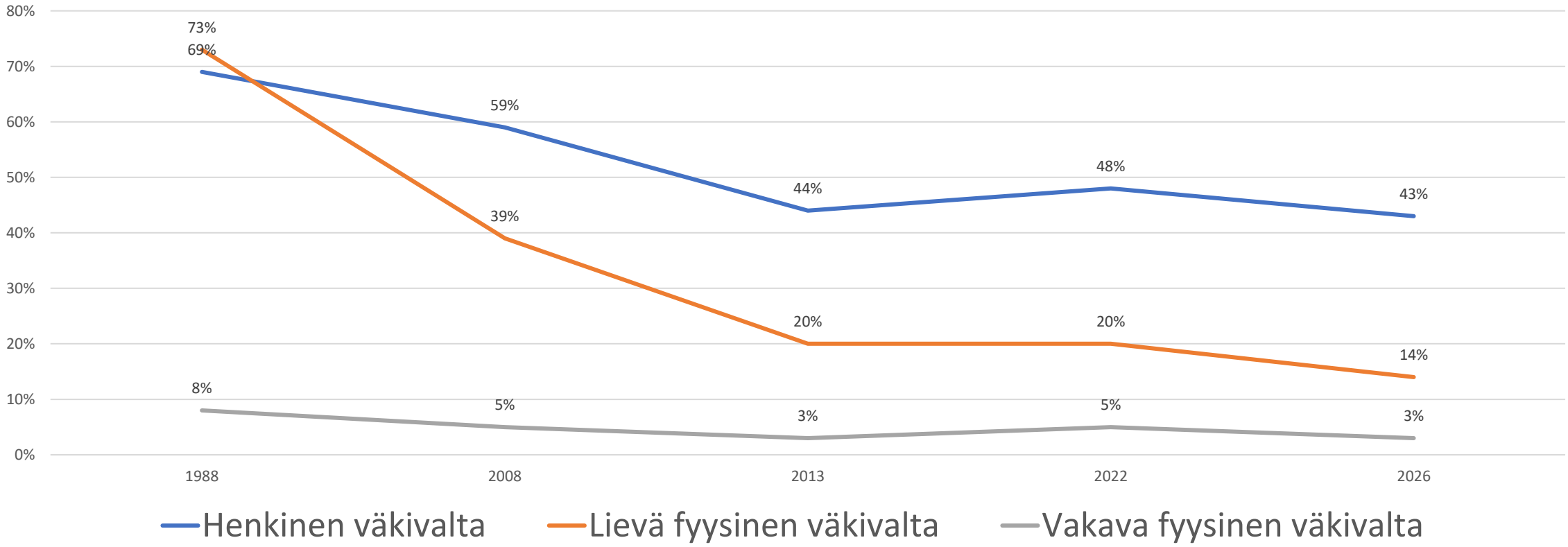
Mielityinen, L. & Hagfors, H. (arvioinnissa). Victimization as a continuum: Latent class analysis of polyvictimization and cumulative risk

Uhrikokemukset lapsilta ja nuorilta kerätyssä kyselyaineistossa

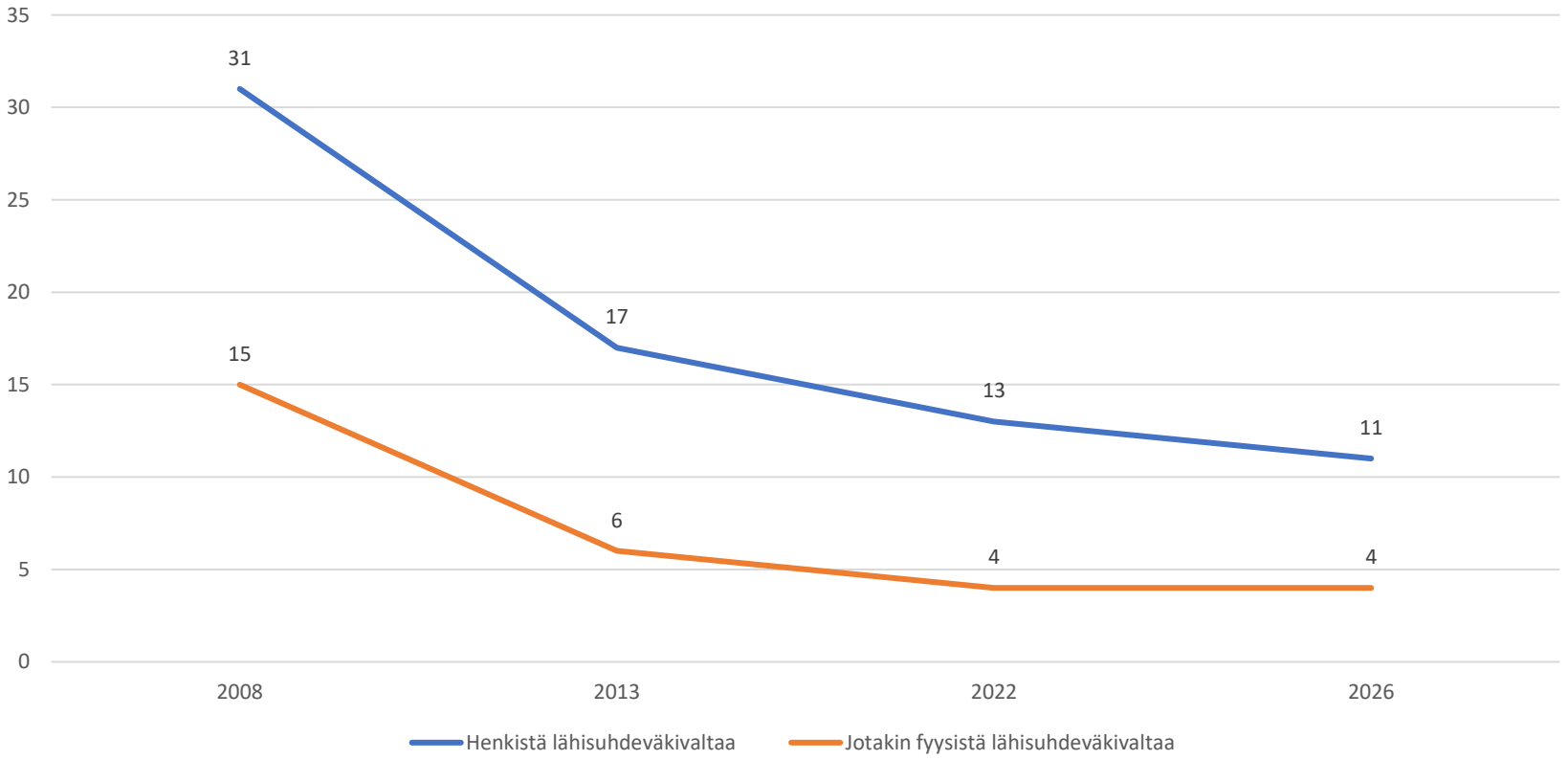
Mielityinen, L. & Hagfors, H. (arvioinnissa). Victimization as a continuum: Latent class analysis of polyvictimization and cumulative risk

Yhdeksäsluokkalaisten perheessä kokema kaltoinkohtelu (koko elämän ajalta)

Mielityinen ym., (tulossa 12/2026). Neljä vuosikymmentä lasten ja nuorten väkivaltakokemuksia. Lapsiuhritutkimusten tuloksia 1988-2026.

Yhdeksäsluokkalaisten altistuminen lähisuhdeväkivallalle

Mielityinen ym., (tulossa 12/2026). Neljä vuosikymmentä lasten ja nuorten väkivaltakokemuksia. Lapsiuhritutkimusten tuloksia 1988-2026.

Väkivallan muodot voivat kasautua samassa perheessä

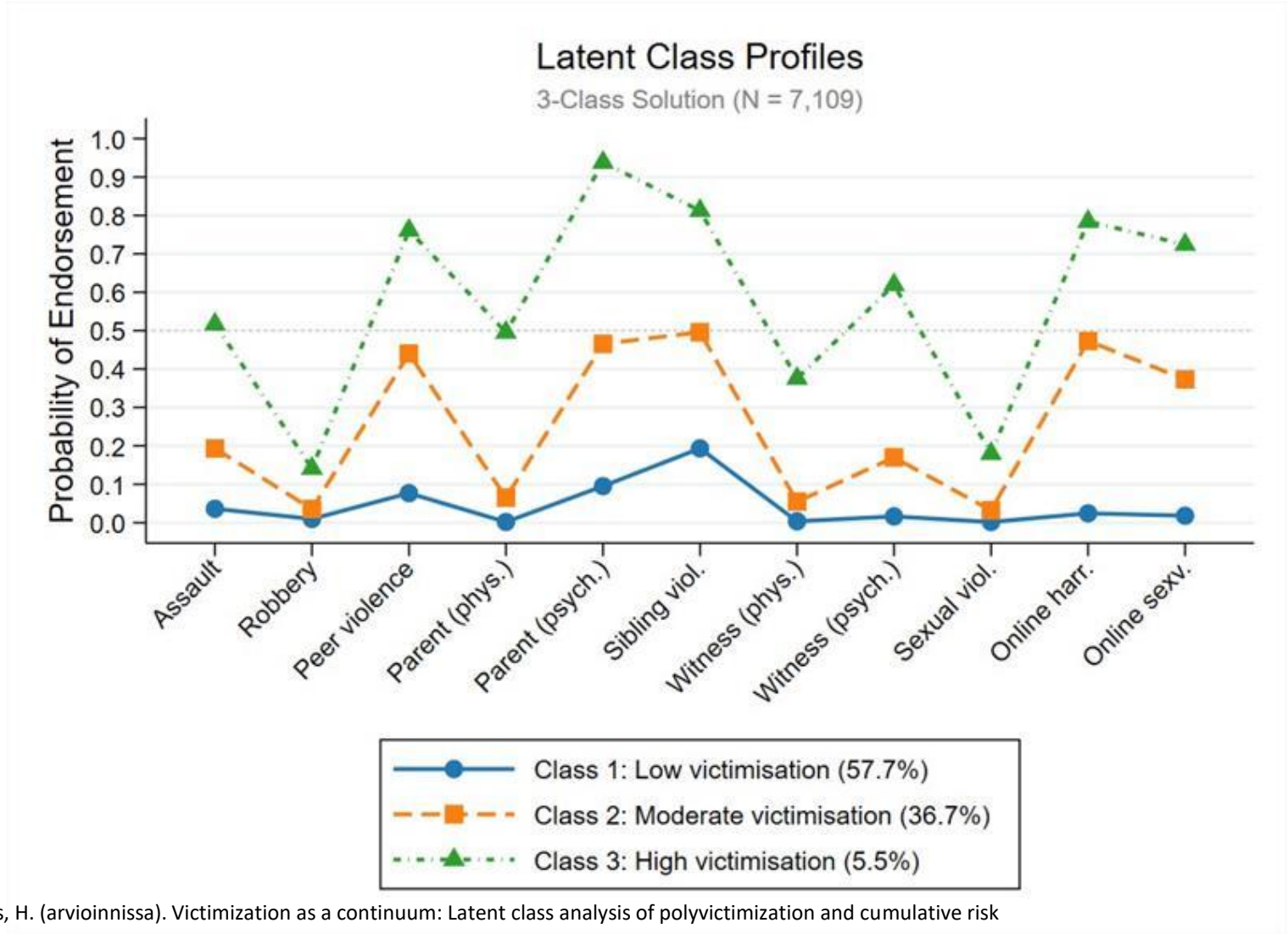
47.3% niistä lapsista, jotka raportoivat fyysistä parisuhdeväkivaltaa, raportoi myös fyysistä kaltoinkohtelua

Vanhempien väliselle fyysiselle väkivallalle altistuneilla lapsilla vanhemman taholta koettu fyysinen kaltoinkohtelu oli **lähes kolme kertaa yleisempää** kuin muilla lapsilla

Mielityinen ym., (2025) Is Physical Intimate Partner Violence a Risk Factor for Physical Child in a Nationally Representative Sample of Finnish School Children? Journal of Interpersonal Violence 40(17-18), 4325–4345 https://doi.org/10.1177/08862605241289476

Väkivalta kasautuu myös eri kontekstien yli

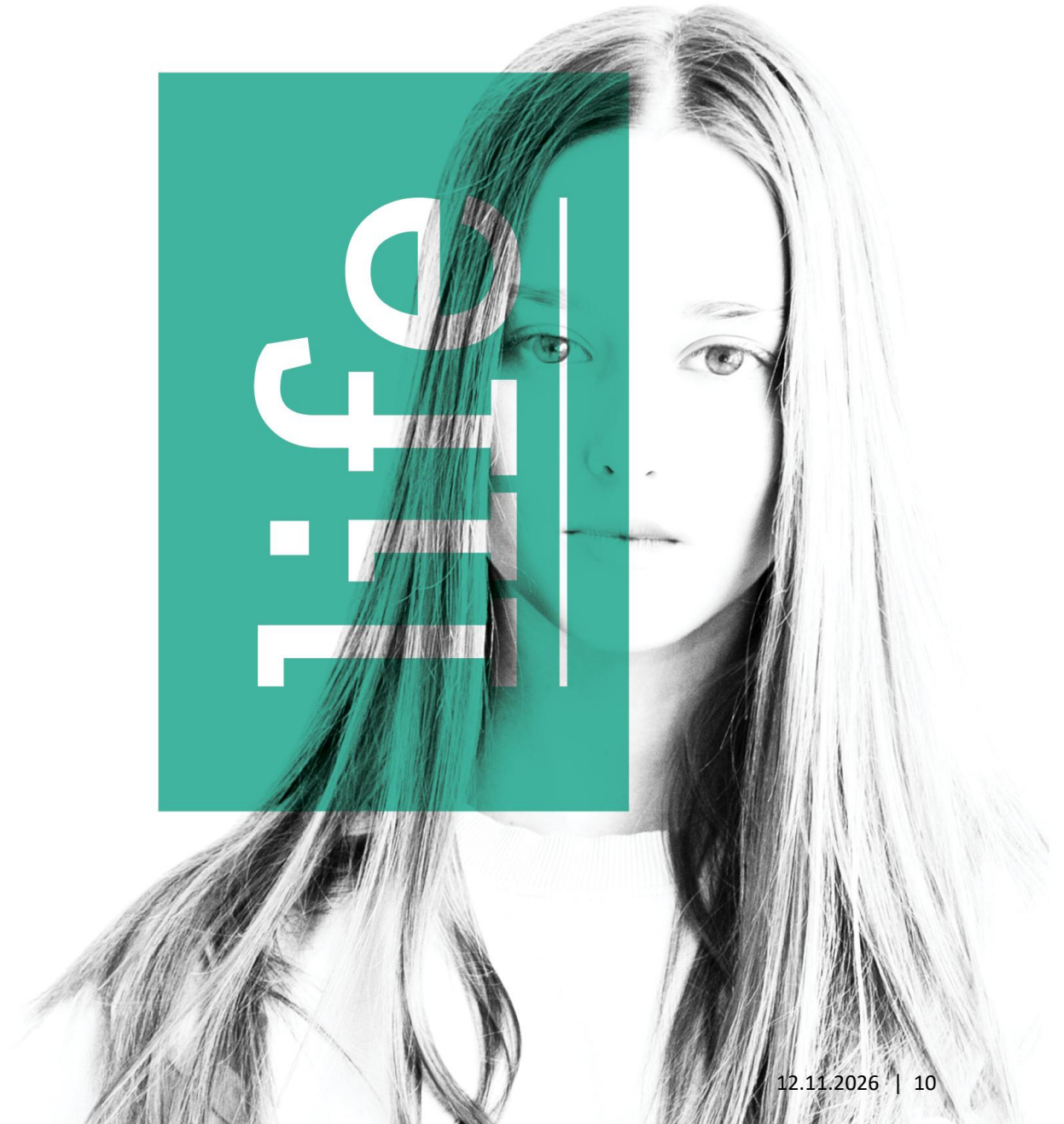

Mielityinen, L. & Hagfors, H. (arvioinnissa). Victimization as a continuum: Latent class analysis of polyvictimization and cumulative risk

Väkivalta on harvoin koko kuva

Perheissä on usein:

- Huono keskusteluyhteys
- Vanhempien alkoholin käyttöä
- Taloudellisia vaikeuksia tai työttömyyttä

Mielityinen ym., (2025) Is Physical Intimate Partner Violence a Risk Factor for Physical Child in a Nationally Representative Sample of Finnish School Children? Journal of Interpersonal Violence 40(17-18), 4325–4345 https://doi.org/10.1177/08862605241289476
Mielityinen ym., (2025). Exploring intimate partner violence and child maltreatment in families through register data. Nordic Journal of Criminology 27(1):1–16 https://doi.org/10.18261/njc.27.1.6

Profiileissa on olennaisia eroja riskien kasautumisessa

Kohtalaisesti uhrikokemuksia

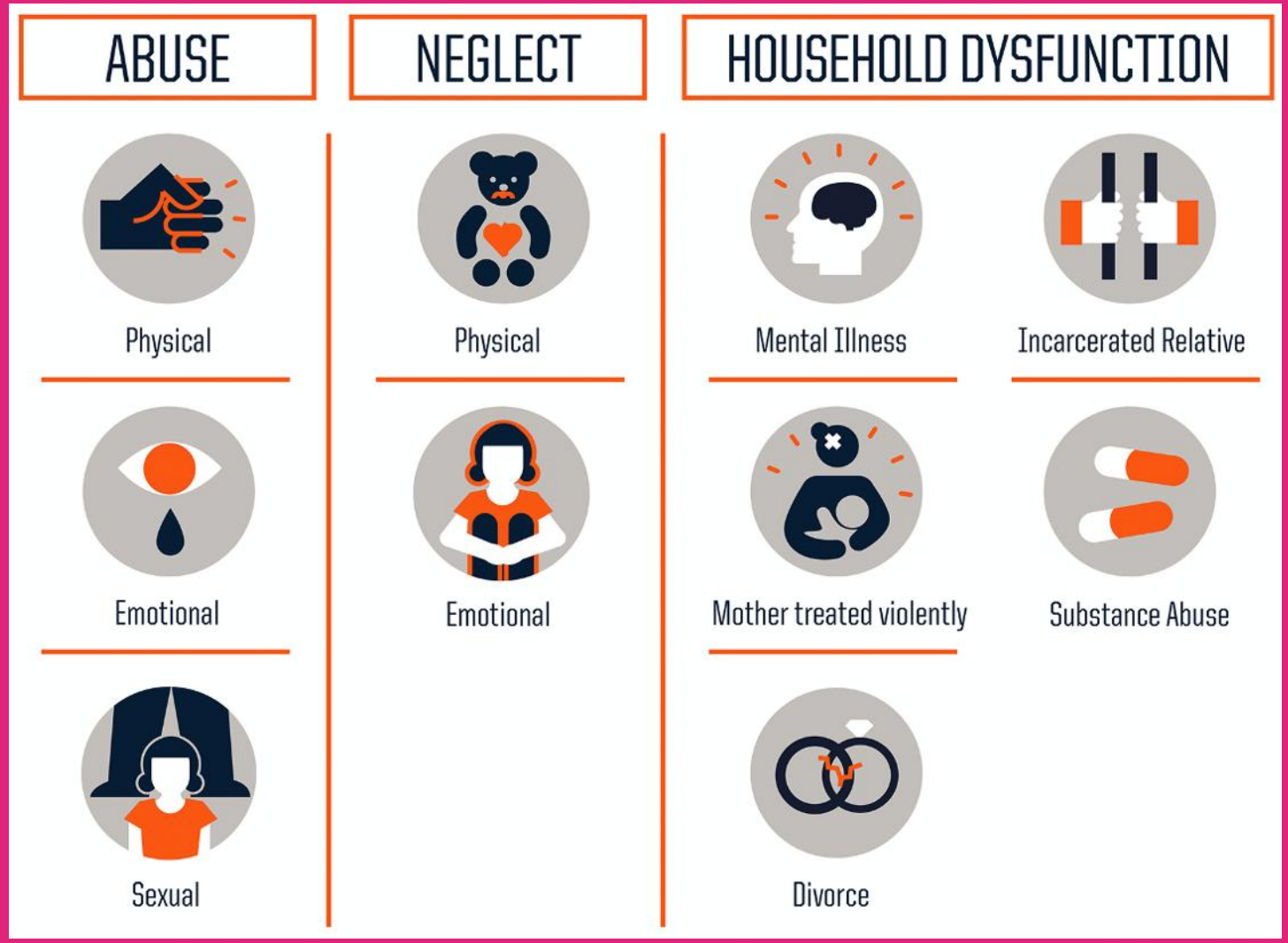
- Paljon perheeseen liittyviä riskejä
- Ajanvietto netissä tai yksin
- Seurustelusuhteet
- Riskejä useilla elämän alueilla

Paljon uhrikokemuksia

- Samoja riskejä, mutta yhteys voimakkaampi
- Vanhemmat harvoin tietoisia olinpaikasta
- Huumekokeilut
- Riskien voimakas kasautuminen

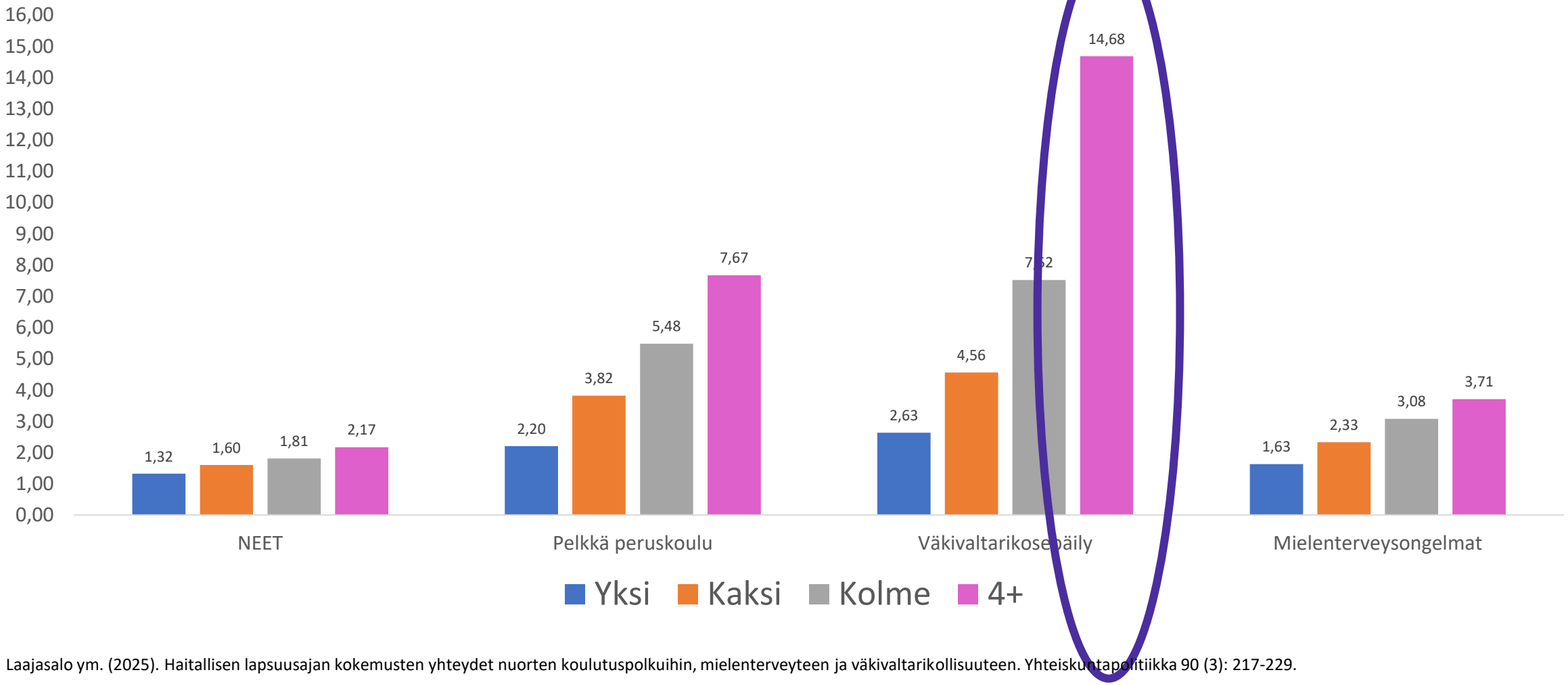
Mielityinen, L. & Hagfors, H. (arvioinnissa). Victimization as a continuum: Latent class analysis of polyvictimization and cumulative risk

ACE – Haitalliset lapsuudenajan kokemukset

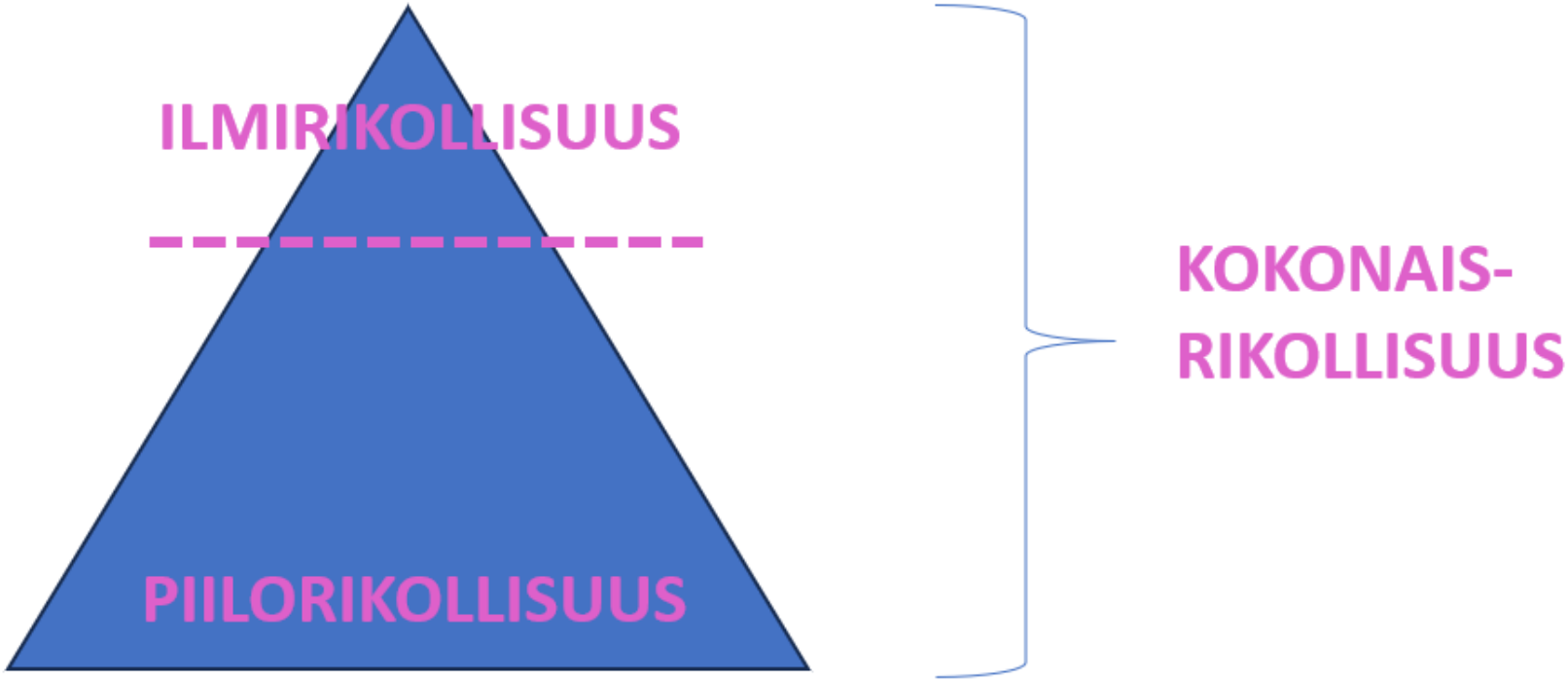
Felitti VJ, Anda RF, Nordenberg D, Williamson DF, Spitz AM, Edwards V, Koss MP, Marks JS. Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults. The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. Am J Prev Med. 1998 May;14(4):245-58. doi: 10.1016/s0749-3797(98)00017-8. PMID: 9635069.

4+ ACE-kokemusten yhteys erilaisiin kielteisiin kehityskulkuihin (18-20 vuotiaana)

Laajasalo ym. (2025). Haitallisen lapsuusajan kokemusten yhteydet nuorten koulutuspolkuihin, mielenterveyteen ja väkivaltarikollisuuteen. Yhteiskuntapolitiikka 90 (3): 217-229.

Mitä emme näe?

Väkivallasta kerrotaan harvoin viranomaisille

Kenelle yhdeksäsluokkalaiset kertovat vahingonteoista ja väkivallasta

	Tytöt	Pojat	Yhteensä
Äiti	25	19	22
Isä	13	15	14
Sisarus	11	7	9
Äidin kumppani	<1	<1	<1
Isän kumppani	<1	<1	<1
Kaveri	26	16	21
Opettaja	7	4	6
Poliisi	1	1	1
Terveydenhoitaja	2	<1	1
Kuraattori	3	1	2
Sosiaalityöntekijä	2	<1	1
Ei kenellekään	6	9	8
Ei uhrikokemuksia	48	47	48
N	1714	1643	3357

Kenelle yhdeksäsluokkalaiset kertovat seksuaaliväkivallasta

	6. lk.	9. lk.
	%	%
Äiti	13	32
Isä	7	19
Sisarus	6	13
Äidin kumppani	0	3
Isän kumppani	0	4
Isovanhempi	2	7
Kaveri	37	47
Opettaja	8	8
Poliisi	4	12
Terveydenhoitaja	0	9
Kuraattori	4	9
Sosiaalityöntekijä	5	9
Ei kenellekään	39	30
N	54	104

Mielityinen ym., (tulossa 12/2026). Neljä vuosikymmentä lasten ja nuorten väkivaltakokemuksia. Lapsiuhritutkimusten tuloksia 1988-2026.

Perheväkivallan kasautuminen ei näy rekistereissä

Rekisteriaineistossa 228 212 perhettä

Poliisin tietoon tuli väkivaltaa **5 684 perheessä (2,5 %) (2009-2020)**

🟦 **3 042**
Parisuhdeväkivalta

🟦 **2 117**
Lapsiin kohdistuva väkivalta

🔴 **525**
Sekä parisuhde- että lapseen kohdistuva väkivalta

Mielityinen ym., (2025). Exploring intimate partner violence and child maltreatment in families through register data. Nordic Journal of Criminology 27(1):1–16 https://doi.org/10.18261/njc.27.1.6

Rekistereissä näkyvät kasautumisen riskitekijät

- koulutus
- työllisyys
- toimeentulo
- väestötausta

→ Rekisteriaineisto kuvaa ennen kaikkea rakenteellista haavoittuvuutta ja vähemmän sitä, millaista elämä kodin seinien sisällä on

Mielityinen ym., (2025). Exploring intimate partner violence and child maltreatment in families through register data. Nordic Journal of Criminology 27(1):1–16 https://doi.org/10.18261/njc.27.1.6

Erityisesti perheväkivallan ylisukupolvisuus on suurta

Narratives about Breaking the Cycle of Intergenerational Violence in Families: Different Routes, Same Goal

Research | Open access | Published: 11 August 2026

(2026) Cite this article

You have full access to this open access article

Download PDF Save article

Laura Mielityinen, Taina Laajasalo & Eija Paavilainen

“I often recognize the situation where my parents would have done something. Once, I ended up doing the same thing my father did.”

”Mental wounds never heal, and I’m still carrying the burden because of what my parents did.”

Mitä tutkimukset yhdessä kertovat?

- Väkivalta on usein monimuotoista ja ylisukupolvista
- Kaikkein kuormittuneimmilla lapsilla kokemukset kasautuvat
- Suuri osa kokemuksista ei päädy viranomaisten tietoon
- Perheväkivallan kasautuminen ei näy rekistereissä

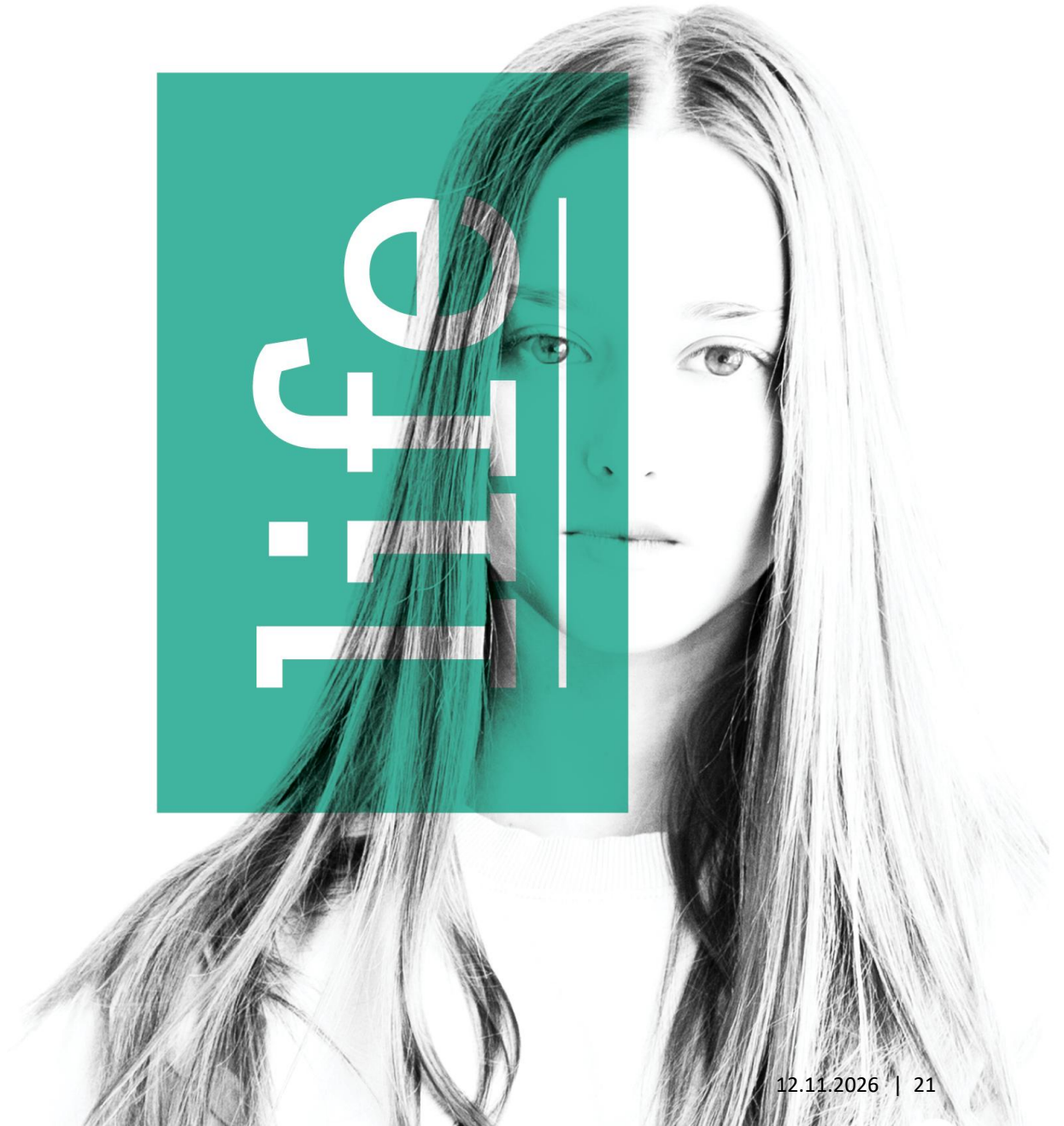
Vahva tahtotila puuttua perheessä tapahtuvaan väkivaltaan rikosoikeudellisin keinoin…?

“… eventually some situation with a defiant child has escalated into violence.”

Mitä tästä seuraa palvelujärjestelmälle?

Kuka viranomainen havaitsee ja minkä väkivallan?

Poliisi, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja?

→ Protokollat hyvin erilaiset

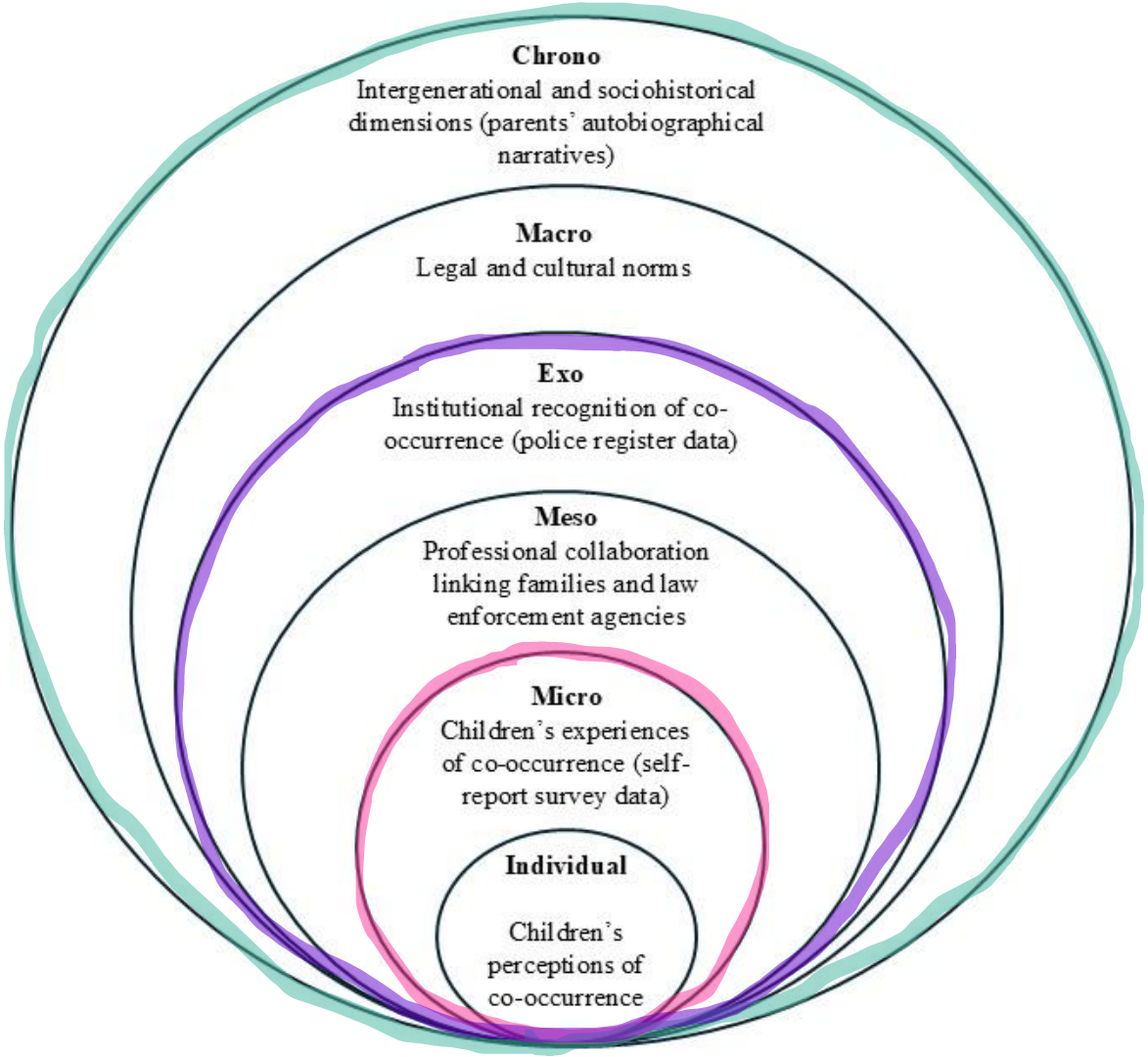

Laki, perheen etu, määritelmät…

→ Jatkotutkimus: tavoittaako palvelujärjestelmä ensisijaisesti väkivaltaa kokeneita lapsia vai erityisesti niitä lapsia, joilla väkivalta esiintyy osana laajempaa kuormittavien kokemusten kokonaisuutta

Ammattilaisten rooli

TUNI Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Perhe

Nykyhetki

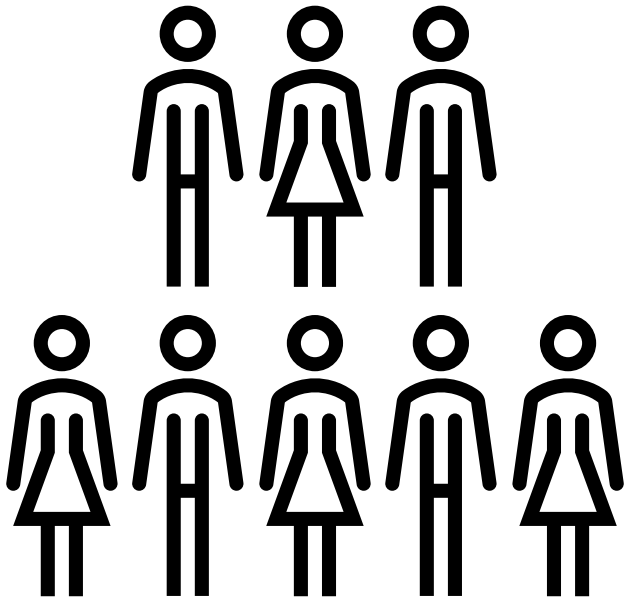
Historia

Kukaan ei näe kaikkia palasia samanaikaisesti

Järjestelmä on rakentunut tarkastelemaan ilmiöitä erillisinä

Tarvitaan

- Yhteisiä käytäntöjä
- Yhteisiä toimintamalleja
- Yhteistyörakenteita
- Resursseja

Mielityinen, L. (2026). When violence lives in the home: Children's experiences, parents' narratives, and institutional responses to co-occurring physical IPV and physical child maltreatment. Tampere University. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-4551-8

Kiitos!

laura.mielityinen@tuni.fi

